

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Excedens modum suæ defensionis, vel invadens, vel provocans an
obligetur ad restitutionem ex homicidio, n. 15.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

Si, infinitat, non videtur cohædere facile posse judicari, esse illis solo supercum alia, quam alibi / affert, & nos superius amplexi sumus, nimirum: ex vulgo, & præsertim quando damnum est grave, non video, nisi expressè remittat, qua ratione remississe præsumenda sit.

*t sanc. l. c. 4. dub. 6. Mol. d. 84. n.
8. Lef. l. c. d. 22. nu. 138. Vag. dub. 5.
C pafim. contra Rossellam, sot. alios cit. ab eodem Lef. ib.*

Cohæret tamen; nam ibi fur, siue intendat, siue non intendat mortem, non est causa externa, nec physica, nec moralis mortis avari: at hic homicida est vera mortis causa, unde illi damnum patiuntur, & ex alio capite, illud damnum intenditur ab homicida, ergo merito tunc peccat contra justitiam, & restitutionem debet. vide quæ dicam lib. 8. tr. 3. c. 4. §. 2. num. 3.

f Lef. li. 2. c. 9. n. 1.

Hæres occisoris quid debeat?

14. Dubitatur secundò, an hæredes homicidæ obligentur resarcire damna occisi, n. 3. dicta, quando ipse homicida fuit alijudice, pena præsertim capitali condemnatus? Respondeo, obligari: t illiusenim pena positio, siue ex officio processerit judex, siue ad læsa partis instantiam, est ex justitia vindicativa, & in bonum Reip. cæterum non appetet, unde per illa ad æqualitatem reducta sit inæqualitas rerum temporalium facta parti læsa. Nam pari modo fur, si capite plectatur, non propterea illi cessat obligatio restituendi, quæ rapuit. Illud concedo, quando hæredes occisi sunt divites, vel nobiles, qui ejusmodi damna temporalia petere non consueverunt,

modum justæ defensionis: Petrus v. g. aggreditur Paulum; is, cum se posset defendere, solum vulnerando Petrum, tamen gladio transfodit, & intermit, obligabiturne ad restitutionem?

Respondeo, hunc incurrire irregularitatem, certum n̄ sit: sed quoad restitutionem, de qua est sermo, Jesus tria docet. x Primo, si Petrus Paulum ad pugnam provocavit, Paulum ad nihil teneri, quia provocans videtur omnia damna remittere provocato, dum facit ei potestatem, ut contra se agat, quod potest. Quam doctrinam nos non multo ante num. 2. admisimus. Secundò, si Petrus aggreditur Paulum sine provocatione, teneri Paulum, si excedat in se defendendo, ad integrum restitutionem, quia peccat tunc Paulus contra justitiam, excedendo modum: Tertio, esse tamen probabile, teneri solum ad

R. 2 partem?

partem, judicio prudenti dimetientiam, quia multo minus peccat, qui solum aggredientes, non posse remittere damnum factum alteri, id est, suis haeredibus, ergo non possimus recurrere ad hanc remissionem. Respondeo, de hoc jam dictum est satis, à num. 10.

a Sayr. Avila, Reginaldus apud Dian. p. 2. tr. 15. ref. 16. x Less. ibid. dub. 21.

Fayet huic doctrinæ Layman, a dicens, posse judicem in tali casu condonare restitutionem, in poenam injuriae aggressoris, vel rixæ auctoris, affertque Molinam docentem, eum, qui ob acceptam injuriam justo dolore aut ira affectus vulneravit vel occidit, v. g. maritus occidit uxorem deprehensam in adulterio, in conscientia foro posse denegare restitutionem dannorum, donec ad judicem causa delata cognoscatur, utrum in poenam delicti atque injuriae compensationem, restitutio ipsa remittenda sit, necne?

a Laym. li. 3. tr. 3. p. 3. c. 6. n. 5.

Dices: hos siue provocantes, siue solum aggredientes, non posse remittere damnum factum alteri, id est, suis haeredibus, ergo non possimus recurrere ad hanc remissionem. Respondeo, de hoc jam dictum est satis, à num. 10.

16. Huc pertinent tres subdubitationes. Prima, an qui potest fugere, si invadatur, nec tamen fugit, sed occidit invadentem, ad restitutionem obligetur? Respondeo; qui censem solum tunc delinqui contra charitatem, utpote quia sine magno incommodo per fugam poterat illud homicidium vitari, consequenter putant, nullum urgere onus restitutionis: qui vero b censem, etiam peccari contra justitiam, utpote quia unusquisque habet jus, ne occidatur auctoritate privata, restitutionis oneri occidentem merito submittunt. Nos expendendum iterum damus, quod nu. 15. proposuimus, nempe invadentem posse presumi, damna eventura remittere &c.

aa Less. li. 2. c. 9. dub. 21. n. 136. Et d. 15. n. 107. Molin. diss. 82. nu. 2. b De Lugot. 1. de just. d. 10. sec. 8. num. 170. Et d. 18. sec. 2. n. 55.

17. Secunda. Quid juris in restitutione, quando qui rixæ initium edidit, occidit vel occiditur? Respondeo, si Petrus rixæ det caussam solum verbis Paulo, & Paulus occidat Petrum, sane Paulus reus erit restitutionis, quia ob solam verborum contumeliam, injustè Petrum occidit: si contra, in eundem Petrum solis verbis rixantem insurgat gladio Paulus, Petrus

Petrus autem, ne occidatur, ipsum Paulum transverberet, ad nihil teneatur Petrus, quia quamvis prædictæ verbalis rixæ cum peccato author fuerit, tamen postquam gladio contra ipsum Paulus insurgit, potest se defendere, & cum moderamine occidere in justè insurgentem: sic ergo de simili bus philosophator.

c Mol. l. c. nu. 3. & 4. Less. li. 2. c. 8. du. 21. n. 137.

18. Tertia: si pugnante Petro & Paulo, socij alterutrius occidunt alij quem, obligaturne Petrus & Paulus ad restitutionem occisi? Respondeo, si excitarunt socios, obligari non est dubium; quia jam sunt concaussæ homicidij: at si sponte hi socij se immiscuerunt, ipsi met imputetur; neque enim sola mea pugna caussa est (nisi multum per accidens) ut alij currant, pugnent, occidentque: vide tamen, quæ dicam mox §. 5. n. 6.

19. Illa quidem difficultas est non vulgaris: Si ego socios excitavi ad pugnam, & deinde remanet aliquis occisus ex ipsis meis socijs, an ego huic occiso restitutionem debeam?

Respondeo: Duplex de more est sententia; altera docet, te debere d restitutionem, imo & contrahere irregularitatem, quia per consilium & suasionem caussa fuisti mortis. Altera negat, te & restitutionem debere, negatque irregularitatem contrahere, quia suadens, licet peccet contra charitatem, cum tamen nec fraude, nec dolo suadet, non peccat contra justiam; scienti enim & volenti non fit injuria, ergo damna ex occidente orta non tribuuntur illi, ut auctori injusto,

Quare si tu contra justitiam non peccas, nec debes esse obnoxius restitutio ni, nec irregularitati: quod si socios, propter aggressionem tuam injustam contra tuos inimicos, in necessitatē conjecisti pugnandi, quia nimirum adversarij, ut te offenderent, contra tuos socios infurrexerunt, atque aliquem ex his occiderunt, sanè tunc obligaberis ad restitutionem, & fies irregularis, quia tunc iusta causa fuit mortis tui socij, ut ex se constat.

d Suar. Avila, Nav. Coninch. quos cit. sequitur q̄ Dian. p. 3. tr. 2. de irreg. ref. 12. e Vasq. Turrian. Gaffar. Hurt. quos citat, sequitur q̄ de Lugo d. 12. sec. 3. nu. 18.

Pro bonis spiritualibus occisi an aliquid debeatur?

20. Dubitatur quartò, an pro bonis spiritualibus, quæ fecisset occisus, si vixisset, debet aliquid injustus homicida?

Respondet Lessius, f nihil debe re; Bona enim illa vel considerantur, quoad meritum, vel quoad satisfactionem. Prius est irreparabile; quia meritum unius non potest alteri dari, atque adeo meritum homicidæ non potest reparare meritum occisi; quoad satisfactionem autem, quamvis hæc posset alteri dari, tamen non constat in casu nostro, an occisus aliqua satisfactione sit privatus, neque utrum ea, quam homicida pro eo exhibebit, illi profutura sit. Adde, non posse certainam mensuram constitui, quam sit obligatus homicida exhibere; quam ergo

R 3

dabit?

